

2021-10-27

Ert dnr:
S2021/06915

Sektionen för planering säkerhet och miljö
Michael Öhlund
sektionen för hälso- och sjukvård
Ulrika Vestin
Juridiska sektionen
Anna Marcusson

Socialdepartementet
10333 STOCKHOLM

Fortsatt beredskap genom förlängd giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen

Sveriges Kommuner och Regioners sammanfattande ställningstaganden

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) tillstyrker förslaget om beredskap genom förlängd giltighet samt föreslagna ändringar av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställe

- SKR tillstyrker att bemyndigandet som ger regeringen eller den kommun som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om förbud mot att vistas på vissa särskilt angivna platser ska tas bort.
- SKR anser att regeringen bör att förtydliga hur förslaget om förlängning innebär en beredskap för nya utbrott. Det är oklart vad som ligger till grund för regeringens bedömning om det finns behov av ytterligare restriktioner. Det är oklart hur nuvarande arbete ska planeras och förberedas eftersom det inte tydligt går att läsa ut vad som krävs när lagen ska användas.
- SKR anser att regeringen bör förtydliga hur förslaget om förlängning innebär en beredskap för nya utbrott. Det är oklart vad som ligger till grund för regeringens bedömning om det finns behov av ytterligare restriktioner. Det är oklart hur nuvarande arbete ska planeras och förberedas eftersom det inte tydligt går att läsa ut vad som krävs när lagen ska användas.
- SKR anser att det behöver tydliggöras vad som krävs i nivåer av smittspridning eller belastning på hälso- och sjukvården eller andra kriterier för när lagen ska användas.
- SKR anser att regeringen bör ge Folkhälsomyndigheten (Fohm) i uppdrag att bedöma vilken vägledning som behövs för att beredskap avseende kommuner och länsstyrelsens tillsynsuppdrag ska kunna planeras. Det är oerhört svårt att dimensionera en effektiv tillsynsorganisation med rätt kompetens som snabbt ska kunna växlas upp vid behov.

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

Vaccin

Det råder fortfarande osäkerhet om hur hög vaccinationsgrad som behöver uppnås. Generellt i landet har vi hög täckning men det finns lokala områden där den är lägre.

Redan i december 2020 tecknade SKR och regeringen en överenskommelse om genomförande av vaccinering. För att därtill öka andelen vaccinerade och minska risken för klusterutbrott tecknade staten och SKR i mitten av september 2021 en tilläggsöverenskommelse om insatser för ökad vaccinationstäckning.

Den 16 september 2021 meddelade Fohm en särskild rekommendation till ovaccinerade att fortsatt vidta försiktighetsåtgärder för att undvika att bli smittade och sprida sjukdomen covid-19 gäller efter den 29 september 2021.

SKR vill särskilt påpeka att vaccinationsarbetet pågår i alla regioner och det innebär en belastning på hälso- och sjukvården. Vaccinationsprogrammet har utvidgats med så väl påfyllnadsdoser och fler åldersgrupper. Ett arbete som kräver resurser från vården. Fohm beskriver att det är prioriterat att nå vuxna för vaccination. Det är ett arbete som är resurskrävande. Arbetet med stora vaccinationsmottagningar har övergått till uppsökande verksamhet för att nå grupper. Detta arbete kräver mer insatser för varje stick och ökningstakten i vaccinationstäckning är inte lika snabb som tidigare. Det råder osäkerhet om vilken nivå av vaccinationsgrad som måste nås¹ och detta medför att regionerna inte vet vilket målvärdet för vaccinationsarbetet är.

Vad ska krävas för att lagen ska användas?

Förslaget om förlängning innebär en beredskap för nya utbrott. Det är dock inte klart när lagen ska användas. Det behöver klargöras vilka utgångspunkterna ska vara vid olika typer av utbrott om föreskrifterna ska avgränsas till ett geografiskt område – ska de företrädesvis gälla inom ett län, en region, en kommun och blir det en effektiv åtgärd från smittskyddsaspekter om personerna i områden med restriktioner går på evenemang någon annan stans?

Risk för spridning av det virus som orsakar sjukdomen covid-19 uppstår i första hand när människor kommer i fysisk kontakt med varandra. Särskilt stora risker uppkommer om det samlas många människor under lång tid på en begränsad yta. Det behöver klargöras om hänsyn tas till belastningen på hälso- och sjukvården och eller påverkan på samhällets övriga funktioner vid bedömning av om restriktionerna ska användas.

Förändringar i lagarna

Tillsynsuppdragets omfattning upplevs i dag som oklart då lagens regleringar kvarstår men Fohm:s föreskrifter har upphört att gälla. Tillsynsuppdraget i en sådan situation tydliggörs genom de föreslagna förändringarna i lagen om att tillsynen avser föreskrifter som meddelats med stöd av lagen och SKR tillstyrker förslaget. SKR tillstyrker även att formuleringarna i lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på

1

Promemoria Fortsatt beredskap genom förlängd giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serverings-ställen S2021/06915”*Det råder fortfarande osäkerhet om hur hög vaccinationsgrad som behöver uppnås för att smittspridningen ska hamna på vad som kan anses vara mycket låga nivåer.*”

serveringsställen och covid 19 lagen får en liknande utformning. Ändrade formuleringar innebär dock att vägledning och mallar behöver ändras vilket i sig kan innebära en fördröjning vid behov av nya föreskrifter och tillsyn över dem.

Tillsynsuppdraget som följer av lagen har inneburit en stor belastning på många miljönämnder och deras förvaltningar. Det är oerhört svårt att dimensionera en effektiv tillsynsorganisation med rätt kompetens som ska kunna växlas upp vid behov.

Vilken eventuell ersättning som utgår för beredskap att hantera tillsynsuppdraget efter utgången av september 2021 är oklart. Det går inte att planera för att omedelbart påbörja tillsyn i en större omfattning, om det skulle meddelas nya föreskrifter på området. Detta beror på att personal åter måste omfördelas till uppgiften.

Föreskrifterna om stängning vid visst klockslag har uppfattats som särskilt inskränkande och SKR anser att det bör övervägas om den typen av restriktioner i vart fall ska meddelas av regeringen, dvs. på förordningsnivå.

Möjligheten att meddela vistelseförbud

SKR tillstyrker att bemyndigandet som ger regeringen eller den kommun som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om förbud mot att vistas på vissa särskilt angivna platser ska tas bort.

Sveriges Kommuner och Regioner

Staffan Isling

Gunilla Glasare